

УДК 504.06

М. В. Мороз, студентка
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет, Херсон

ОЦІНКА СПРИЯТЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЇ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ДЛЯ РОЗМІЩЕННЯ ПОЛІГОНІВ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ

Особливої актуальності на сучасному етапі розвитку національної економіки набуває проблема утворення, розміщення та утилізації ТПВ. Не виняток і Херсонська область, де по суті відсутній організований полігон ТПВ, а мають місце нерегламентовані екологічними нормами сміттєзвалища.

Успішне управління відходами в області потребує певних умов. Необхідні внутрішньо узгоджена та досконала законодавча база для діяльності на всіх рівнях управління, відповідні програми дій для досягнення поставлених цілей і система інституцій з чітко розмежованою компетенцією. Враховуючи екологічну ситуацію щодо ТПВ у Херсонській області, значна увага повинна приділятися розміщенню та будівництву екологічно безпечних полігонів твердих побутових відходів.

На території Херсонської області виявлена значна кількість несанкціонованих смітників, що активно діють (продовжується завіз відходів), а інші закриті без дотримання елементарних санітарних правил і, внаслідок біохімічних процесів розкладання, впливають на навколишнє середовище.

Проведений аналіз природних та соціально-економічних чинників, які визначають можливості будівництва полігонів ТПВ показав, що територія Херсонщини має значні регіональні відмінності щодо вибору місця для будівництва полігону ТПВ. Враховуючи чинники щодо розміщення та будівництва екологічно безпечних полігонів ТПВ, на території Херсонської області ми виділили такі зони:

До першої зони входять виключно непридатні для розміщення будівництва полігонів ТПВ території:

По-перше, це території, зайняті природоохоронними об'єктами Біосферний заповідник "Асканія-Нова", Чорноморський біосферний заповідник, Азово-Сиваський національний природний парк, заказники державного та місцевого значення, заповідні урочища, пам'ятники природи тощо). Також виключно непридатними для розміщення полігонів є зони відпочинку та рекреації (м. Генічеськ, Скадовськ, смт. Красне), території підземних водозабірників.

Друга зона характеризується більшою сприятливістю щодо розміщення та будівництва полігонів ТПВ. Разом з тим, в межах виділених територій є деякі обмежувачі фактори:

1) Можливість змивання атмосферними опадами. До таких територій відносяться узбіччя річкових долин, де характерними явищами є змив ґрунтового покриву під час сильних дощів або розмивання його аж до утворення ярів. Поширення на схилах долин річок Дніпра, Інгульця, Каховського водосховища, Дніпровського лиману. Враховуючи поширеність процесу абразії в прибережних районах області, ми виключаємо їх щодо будівництва полігонів. Абразії

піддаються берегові обриви Каховського водосховища. Розповсюдженість цих явищ обумовлює небезпечність попаданню фільтрату до водних просторів. Узбережжя морів ми виключаємо ще й за наявністю на них і в пониззі Дніпра солоних озер, ропи, грязей які мають лікувальні властивості;

2) Наявність торфових родовищ. В заплаві р. Дніпро є кілька родовищ торфу, найбільшим з яких є Кардашинське в межах Херсонської області.

3) Близькість та вихід підземних вод у вигляді ключів. Херсонська область розташована в межах Причорноморського артезіанського басейну який має значні запаси вод, близько розташованих до поверхні (0-5 м) і мають вихід у вигляді джерел.

4) Підтоплені території. Внаслідок особливостей господарської діяльності на деяких територіях Херсонської області спостерігається значне підвищення рівня ґрунтових вод, що призводить до підтоплення. Основними причинами цього є фільтрація води з каналів, завищення норм зрошування, фільтрація води з днища та схилів Каховського водосховища.

Третя зона - економічно невідгодна щодо розміщення та будівництва полігонів ТПВ з точки зору транспортної віддаленості від основних джерел утворення відходів.

Несприятливими також є:

- зони розміщення зрошуваних систем (Інгулецька зрошувальна система, Північно-Кримський канал), оскільки зрошування є засобом інтенсифікації землекористування, його впровадження значно підвищує ґрунтову родючість;

- ареали розповсюдження родючих ґрунтів. Найбільш родючими в Херсонській області є чорноземи та каштанові ґрунти.

- подові ділянки, які недоречно використовувати для спорудження полігонів за можливості попадання атмосферних опадів. В результаті чого можливе їх накопичення, загроза швидкого руйнування полігонів.

Інші регіони Херсонської області є цілком придатні для розміщення та будівництва полігонів ТПВ, адже вони характеризуються наявністю ґрунтів низьких класів бонітету (IV-VI класи), низьким рівнем ґрунтових вод (5-10 м), важким механічним складом ґрунтів, низьким рівнем фільтрації ґрунтів, віддаленістю від теренів житлової забудови.

Враховуючи всі чинники вибору місця спорудження полігону ТПВ, регіональні відмінності Херсонщини, маємо можливість виділити три головних вузли розміщення і зберігання твердих побутових відходів: Олешківсько-Каховський, Горностаївський та Генічеський вузли. Їх місцерозташування ґрунтується на основі непридатності ґрунтових умов для використання під сільськогосподарські угіддя, природоохоронні об'єкти, території відпочинку та рекреації, а також щодо близького розташування населених пунктів.